

روایت «ایران» از مصاف سه ساله دولت با بحران های ناخواسته

مصایب سه سال سخت

گروه سیاسی/ رئیس جمهوری روز گذشته در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا سال ۹۹ را سخت‌ترین سال کشور از لحاظ فشار اقتصادی دشمن و بیماری عالمگیر کرونا دانست.

حسن روحانی البته پیش از این هم گفته بود که دولت دوم او سه سال پر از حوادث سخت را پشت سر گذاشته، او این را در شرایطی می‌گوید که رقبا و مخالفان داخلی‌اش انگشت اتهام تمام مشکلات کشور را به سمت مدیریت ۷ سال اخیر قوه مجریه نشانه رفته‌اند، با این استدلال که شعارهای سال ۹۲ و ۹۶ روحانی چه شد؟ بخش ناگفته و مکمل این سؤال اما جایی است که باید پرسیده شود در این سه سال چه اتفاقاتی در کشور افتاد و البته وقوع و عدم وقوع آنها چقدر در حوزه اختیار و کنترل و حتی خواست دولت بود؟ کارنامه سه ساله دولت دوازدهم بدون شک نمی‌تواند بی‌ایراد و مشکل باشد، اما نکته دیگر این است که در داوری همین کارنامه، بی‌توجهی کامل به رویدادهای سه سال اخیر و موقعیت‌هایی که دولت دوازدهم به‌صورت ناخواسته در آن قرار گرفت هم نمی‌تواند داوری عادلانه و منصفانه‌ای باشد.

■ **تحریم؛ مادر مشکلات**
سخت‌ترین تحریم‌های تاریخ»؛ این عنوانی است که مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا در ادیبهشت سال ۹۷ برای دور جدید تحریم‌های این کشور علیه ایران به کار برد. عنوانی که بخوبی نشان می‌دهد زمامداران کاخ سفید چه خوابی برای ایران دیده بودند. این اما همه چیز نبود. دو سال بعد از آن موعد، جمهوریخواهان کنگره آمریکا خواب تازه‌ای در سر دارند: «مادر تحریم‌ها»، طرحی که باز هم علیه ایران است. همین چندی قبل ظریف وزیر خارجه ایران در نامه‌ای به آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل اعلام کرد که آمریکا از زمان روی کار آمدن دونالد ترامپ در ۲۰ ژانویه ۲۰۱۷ حدود ۱۲۹ تحریم علیه ایران اعمال کرده است. معنای ساده‌ترین آمار اینگونه است: هر روز یک تحریم علیه ایران، تحریم‌هایی که تقریباً هیچ بخشی از اقتصاد کشور را نادیده نگرفته‌اند.

بازتاب اقتصادی این وضعیت فقط در خصوص صادرات نفت اینگونه است؛ ایران با رسیدن به توافق برجام توانسته بود تولید نفت را به بیش از ۴/۵ میلیون بشکه در روز و صادرات را به بیش از ۲ میلیون بشکه برساند. رقم صادراتی که حالا حدس زده می‌شود از چیزی در حدود نیم میلیون بشکه بیشتر نشود. عددی که اینگونه در آمارهای رسمی ارائه شده توسط مقامات دولتی بازتاب پیدا کرده است؛ عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی روز ۱۳ خرداد در مجلس تازه تأسیس یازدهم گفت: «ما در سال ۹۰، بالغ بر ۱۰۰ میلیارد دلار درآمد حاصل از نفت داشتیم که در سال ۹۸ به کمتر از ۲۰ درصد این رقم دست پیدا کردیم».

چند دقیقه پس از او محمدباقر نوبخت هم در همان جلسه اینگونه درباره صادرات نفت و مبيعات گازی آمار داد: «از ۱۱۹ میلیارد دلار میزان صادرات در سال ۹۰، به ۸۰۹ میلیارد دلار در سال گذشته رسیده‌ایم».

۱۱ روز بعد هم اسحاق جهانگیری این سخنان را مطرح کرد: «ما کشوری بودیم که در یک سال ۱۰۰ میلیارد دلار درآمد نفتی داشتیم اما کل درآمد نفتی کشور در سال ۹۸ حدود ۸ میلیارد دلار بوده که این کاهش در آمد، بر همه بخش‌ها از جمله بودجه دولت تأثیر می‌گذارد». این وضعیت به خودی خود برای هراقتصادی می‌توانست دردآور باشد. دردش اما برای ایران آنجا بیشتر می‌شد که دولت روحانی به یمن رسیدن به توافق برجام در سال ۹۴ توانسته بود رشد اقتصادی کشور را که در سال ۹۲ با رقم حدود منفی ۷ تحویل گرفته بود به رقم حدود ۷ درصد در سال ۹۶ و قبل از خروج آمریکا از برجام برساند. اتفاقی که برای کاهش تورم از رقم بالای ۲۰ درصد به حدود ۹ درصد هم رخ داده بود و با آغاز سال ۹۶ کشور آماده بود تا با خروج از رکود به رشد اقتصادی و بهبود وضعیت داخلی

به حسن روحانی دوبار در سال‌های ۹۲ و ۹۶ وعده آن را داده بود، برسد. پدیدهای به‌نام ترامپ با رفتارهای

زلزله سربل زهاب

خسارت ناشیبه های اعتراض آبان ماه

را می‌کرد که تنها ۹ ماه بعد کشور آبستن صحنه‌ای کاملاً متفاوت باشد. اعتراضاتی که به گفته علی ربیعی، وزیر وقت کار بیش از ۱۶۰ شهر کشور را در بر گرفت. این اعتراضات ظرف یک هفته جمع شد اما به مدلی برای تکرار در آینده تبدیل گشت. حسن روحانی روز ۶ شهریور سال ۹۷ وقتی برای پاسخ به ۵ سؤال نمایندگان با محوریهای اقتصادی در مجلس حضور پیدا کرده بود درباره ناراضیاتی‌های عمومی گفت که «همه چیز از این تاریخ آغاز شد: ۵/۱۰/۹۶» اشاره او به تاریخی بود که مخالفان اصولگرایی در آنجا شکل گرفت، اما خیلی زود هم دامنه جغرافیایی آن از مشهد

حسن روحانی پیش از این

هم گفته بود که دولت دوم او سه سال پر از حوادث سخت را پشت سر گذاشته. او این را در شرایطی می‌گوید که رقبا و مخالفان داخلی‌اش انگشت اتهام تمام مشکلات کشور را به سمت مدیریت ۷ سال اخیر قوه مجریه نشانه رفته‌اند. بخش ناگفته اما جایی است که باید پرسیده شود در این سه سال چه اتفاقاتی در کشور افتاد و البته وقوع و عدم وقوع آنها چقدر در حوزه اختیار و کنترل و حتی خواست دولت بود؟ کارنامه سه ساله دولت دوازدهم بدون شک نمی‌تواند بی‌ایراد و مشکل باشد، اما نکته دیگر این است که در داوری همین کارنامه، بی‌توجهی کامل به رویدادهای سه سال اخیر و موقعیت‌هایی که دولت دوازدهم به‌صورت ناخواسته در آن قرار گرفت هم نمی‌تواند داوری عادلانه و منصفانه‌ای باشد

فراتر رفت و هم دامنه شعارهای آن از سوی دولت به جهت دیگری تغییر کرد. بعد از آن موعد در مردادماه ۹۷ هم باز برخی شهرهای ایران شاهد اعتراضاتی عمومی بود. آن روزها آمریکا هم از برجام خارج شده بود و چشم‌انداز اقتصادی کشور تحولی منفی را تجربه می‌کرد. افزایش قیمت طلا و نیز رشد شتابان قیمت سکه و کاهش شدید ارزش ریال در برابر دلار، دو ماه بعد از خروج آمریکا از برجام هسته اولیه اعتراضات را در تواسسته بودند علی‌رغم نداشتن مجوزهای لازم، پول‌های کلانی از مردم به عنوان سپرده جمع کنند و به سپرده‌گذاران هم وعده دادن سودهایی بالاتر از سود نظام بانکی بدهند. اولین جرقه‌های اعتراض در سال ۹۶ با تهییج سرمایه‌گذاران همین مؤسسات توسط مخالفان دولت آغاز شد. سرمایه‌گذارانی که معتقد بودند دولت باید از خزانه عمومی ضرر آنها را جبران کند. این اما فقط حرف آنها نبود، بسیاری از تریبون‌های رسمی و از جمله نماز جمعه‌ها هم از این خواست حمایت می‌کردند. در نهایت تصمیمی که در کشور گرفته شد، جریان مرز این سپرده‌گذاران از محل خزانه دولت بود. بحران این مؤسسات از جایی شروع شد که آنها پس از سال ۱۳۹۲ سود پرداختی به سپرده‌ها را افزایش دادند تا بتوانند با جذب سپرده جدید کسری نقدینگی ماهانه‌شان را جبران کنند و همزمان قوه قضائیه و بانک مرکزی، احتمال کسری دارایی آنان را رسانه‌ای کرد که بورش مردم برای دریافت پول‌هایشان را در پی داشت. این مسأله باعث کمبود نقدینگی و ورشکستگی مؤسسات شد و سپرده‌گذاران حتی بعضاً نتوانستند اصل پول خود را دریافت کنند. در نهایت رقمی که برای جبران زیان این مؤسسات از محل خزانه کشور اعلام شد معادل ۳۶ هزار میلیارد تومان بود، یعنی ۴۵۰ هزار تومان به ازای هر ایرانی. رقمی که تقریباً به اندازه طرح مسکن مهر بر پایه پولی کشور تأثیر منفی گذاشت. برخی اقتصاددانان نیز معتقدند بازپرداخت این ضرر از خزانه سریل زهاب. زلزله‌ای که ۶۲۰ کشته و نزدیک به ۹ هزار و ۴۰۰ نفر زخمی به همراه داشت. در نهایت هم اعلام شد که برای جبران خسارت این زلزله در منطقه نیاز به صرف ۱۰ هزار میلیارد تومان منابع است؛ یعنی حدود یک سوم کل بودجه عمرانی محقق شده کشور در سال. نکته اینکه زلزله سربل زهاب مرگبارترین و خسارت‌آفرین‌ترین زلزله جهان در سال ۲۰۱۷ بود. به جز این دو مورد در این سال‌ها حوادث طبیعی دیگری مانند سیل سال ۹۸ سیستان و بلوچستان را می‌توان مورد اشاره قرار داد.

اینترنتی در سه روز اعتراض، نزدیک به ۹۰۰ میلیارد تومان به آنها خسارت وارد شده است.

■ **مؤسسات مالی غیرمجاز؛ خرج تراشی نورچشمی‌ها**

اعتراضات عمومی که برای اولین بار در دی‌ماه ۹۶ در ایران چهره خود را به تصویر کشید، ریشه در یک مسأله اقتصادی داشت: بحران مؤسسات مالی غیرمجاز: مؤسساتی که برخی از آنها با داشتن نفوذهای سطح بالا در بین سیاستون و مقامات مختلف تواسسته بودند علی‌رغم نداشتن مجوزهای لازم، پول‌های کلانی از مردم به عنوان سپرده جمع کنند و به سپرده‌گذاران هم وعده دادن سودهایی بالاتر از سود نظام بانکی بدهند. اولین جرقه‌های اعتراض در سال ۹۶ با تهییج سرمایه‌گذاران همین مؤسسات توسط مخالفان دولت آغاز شد. سرمایه‌گذارانی که معتقد بودند دولت باید از خزانه عمومی ضرر آنها را جبران کند. این اما فقط حرف آنها نبود، بسیاری از تریبون‌های رسمی و از جمله نماز جمعه‌ها هم از این خواست حمایت می‌کردند. در نهایت تصمیمی که در کشور گرفته شد، جریان مرز این سپرده‌گذاران از محل خزانه دولت بود. بحران این مؤسسات از جایی شروع شد که آنها پس از سال ۱۳۹۲ سود پرداختی به سپرده‌ها را افزایش دادند تا بتوانند با جذب سپرده جدید کسری نقدینگی ماهانه‌شان را جبران کنند و همزمان قوه قضائیه و بانک مرکزی، احتمال کسری دارایی آنان را رسانه‌ای کرد که بورش مردم برای دریافت پول‌هایشان را در پی داشت. این مسأله باعث کمبود نقدینگی و ورشکستگی مؤسسات شد و سپرده‌گذاران حتی بعضاً نتوانستند اصل پول خود را دریافت کنند. در نهایت رقمی که برای جبران زیان این مؤسسات از محل خزانه کشور اعلام شد معادل ۳۶ هزار میلیارد تومان بود، یعنی ۴۵۰ هزار تومان به ازای هر ایرانی. رقمی که تقریباً به اندازه طرح مسکن مهر بر پایه پولی کشور تأثیر منفی گذاشت. برخی اقتصاددانان نیز معتقدند بازپرداخت این ضرر از خزانه سریل زهاب. زلزله‌ای که ۶۲۰ کشته و نزدیک به ۹ هزار و ۴۰۰ نفر زخمی به همراه داشت. در نهایت هم اعلام شد که برای جبران خسارت این زلزله در منطقه نیاز به صرف ۱۰ هزار میلیارد تومان منابع است؛ یعنی حدود یک سوم کل بودجه عمرانی محقق شده کشور در سال. نکته اینکه زلزله سربل زهاب مرگبارترین و خسارت‌آفرین‌ترین زلزله جهان در سال ۲۰۱۷ بود. به جز این دو مورد در این سال‌ها حوادث طبیعی دیگری مانند سیل سال ۹۸ سیستان و بلوچستان را می‌توان مورد اشاره قرار داد.

■ دوشنبه ۹ تیر ۱۳۹۹
■ سال بیست‌وششم
■ شماره ۷۳۸۰

خروج اسامپ از برجام

سیل نوروزی

نامۀ اردشیر زاہدی بہ ملت‌های ایران و امریکا

«**خبر اول اینکه،**» (اردشیر زاہدی) داماد آخرین شاه ایران و آخرین سفیر رژیم گذشته در امریکا کہ ہم‌ایک در سونیس زندگی می‌کند، با نگارش نامہ‌ای سرگشادہ خطاب بہ دو ملت ایران و امریکا، ضمن انتقاد از رویکرد تهدید و تحریم دولت ایالات متحدہ علیہ ایران، خواستار رویکردی جدید با تکیہ بر ابزار دیپلماسی و ارتباط مردمی بین دو ملت بزرگ ایران و امریکا شدہ است. بہ گزارش عصر ایران، زاہدی در این نامہ ضمن برشمردن تاریخچہ ۱۶۳ سالہ روابط پرپیچ و خم بین دو دولت و دو ملت ایران و امریکا، تأکید کردہ: زمان آن رسیدہ کہ ۴۱ سال دشمنی بین ایالات متحدہ امریکا و ایران پایان یابد. او تحقق این مہم را از راہ دیپلماسی، احترام متقابل و دست برداشتن دولت ایالات متحدہ امریکا از سیاست‌های تهدید و تحریم و نظامیگری در عرصہ روابط بین‌الملل دانستہ است. زاہدی نوشتہ: «برای نجات جہان از وضعیت متشنج و خطرناک کنونی، ما نیاز بہ یک رویکرد جدید در رابطہ با دیپلماسی و روابط بین‌الملل داریم، رویکردی کہ مبتنی بر صداقت، احترام متقابل و ارتباط مردم با مردم است. من بارہا و بارہا گفتہ‌ام کہ عصر استعمار و دیپلماسی زورگویانہ و نظامیگری بہ پایان رسیدہ است. هیچ مشکل سیاسی و دیپلماتیکی نیست کہ نتوان از طریق تماس انسانی، گفت وگو و حسن نیت آن را حل کرد و من در اینجا از چندین دہہ تجربہ در این زمینه صحبت می‌کنم.» زاہدی نوشتہ است: توافق ہستہ‌ای موسوم بہ برجام نیز با وجودی کہ از سوی دولت ترامپ کنار گذاشتہ شدہ اما هنوز نشان از آن دارد کہ دیپلماسی می‌تواند پیروز شود. ارتباط مردمی و تمایل بہ حل اختلافات بہ نفع صلح باید در اولویت قرار گیرد. هیچ دلیلی برای ایران و امریکا وجود ندارد کہ بہ روزہای خوب قدیمی برگردند و دنیای بہتری را برای فرزندان ما نہ بر ارث نگذارند نہ دنیایی تقسیم شدہ و بی‌اعتماد بلکہ دنیایی پر از مہر و خرد.

ازدواج دختر شہید سلیمانی با فرزند مقام حزب اللہ
«**خبر دیگر اینکہ،** زینب مغنیہ خواہر شہید عماد مغنیہ از ازدواج «دختر سردار قاسم سلیمانی» و «پسر سیدہاشم صفی‌الدین» معاون اجرایی حزب‌اللہ لبنان خبر داد. بہ گزارش «تابناک»، زینب مغنیہ در صفحہ شخصی خود در اینستاگرام تصویری از نام زینب سلیمانی و سیدرضا صفی‌الدین با نشان قلب و عشق بہ اشتراک گذاشتہ است. همچنین برخی کاربران شبکہ‌های اجتماعی در لبنان و ایران از ازدواج دختر شہید سردار قاسم سلیمانی با فرزند یکی از مقام‌های ارشد حزب‌اللہ لبنان در ہفتہ‌های اخیر خبر دادہ‌اند. سید رضا صفی‌الدین پسر سیدہاشم صفی‌الدین معاون اجرایی حزب‌اللہ لبنان است.

محکومیت انتشار دہندہ خبر بازداشت دادستان سابق
«**شنیدیم کہ،** عباس جعفری دولت‌آبادی، دادستان سابق تہران اعلام کرد فردی کہ در مردادماہ سال گذشتہ خبر کذب بازداشت اینجناب را منتشر کردہ بود، بہ مجازات جزای نقدی محکوم شد. بہ گزارش مہر، وی ضمن تکذیب شایعات اخیر در فضای مجازی کہ بہ موجب آن خبر کذب قبلی با تغییراتی باز نشر شدہ است، تأکید کرد: انتشار این گونه شایعات و اخبار کذب با ہدف تشویش اذہان عمومی و تخریب وجہہ مقامات قضایی کہ در مبارزہ با فساد تلاش کردہ‌اند صورت می‌گیرد و حق تعقیب کفیری عوامل انتشاردہندہ چنین اکاذیبی علیہ اینجناب بہ قوت خود باقی است. شاید جعفری دولت‌آبادی، در پی طرح افزایش انتشار ویدئوہا دادستان سابق تہران علیہ روح‌اللہ زم و رضا کلیور مبنی بر نشر اکاذیب، در دادسرای تہران، کیفرخواست‌های مستقل صادر شدہ و پروندہ‌های مذکور در محاکم ذیصلاح تحت رسیدگی است.

کرونا عامل نزدیکی تہران و ابوظہبی

«**دست آخر اینکہ،** پایگاہ خبری العربیہ الجدید کہ مقر آن در لندن است، در گزارشی نوشت: در پی تأکیدات جمہوری اسلامی ایران درماہ‌های گذشتہ مبنی بر تحولات مثبت در روابط این کشور با امارات، ابوظہبی مسالہ انتشار ویروس کرونا را وسیلہ‌ای برای تقویت روابط خود با تہران بہ کار می‌گیرد و کمک‌های پزشکی بہ ایران ارسال می‌کند. بہ گزارش ایسنا، در این گزارش آمدہ است: ارسال کمک‌های بشردوستانہ از ابوظہبی بہ تہران در حالی است کہ ایران تأکید می‌کند در تولید تہجیزات پزشکی برای مقابلہ با ویروس کرونا بہ خودکفائی رسیدہ است و علیرغم افزایش انتشار ویروس کرونا در ہفتہ گذشتہ ایران با کمبود تہجیزات پزشکی مواجہ نشدہ است، همان گونه کہ در ماہ مارس و در اوایل شیوع ویروس کرونا با این مشکلات مواجہ نبود. در ادامہ این گزارش با اشارہ بہ ارسال چہارمین محمولہ کمک‌های پزشکی امارات بہ ایران آمدہ: مسالہ قابل توجہ این است کہ خبرگزاری رسمی امارات اظهارات رسمیہ از رابطہ با این کمک‌ها را بہ عنوان سفیر امارات در جمہوری اسلامی ایران نقل کردہ است. این درحالی است کہ ابوظہبی در ژانویہ ۲۰۱۶ و بعد از تعرض بہ سفارت و کنسولگری سعودی در تہران و مشہد بہ منظور حمایت از ریاض، سفیر خود را از تہران فراخواند و این مسالہ پرسش‌های زیادی را مطرح می‌کند کہ آیا امارات طی ماہ‌های گذشتہ و بعد از بہبود روابطش با تہران سطح حضور دیپلماتیک خود را از کاردار بہ سفیر افزایش دادہ است؟

۶۸ لایحہ دولت در مسیر مجلس

معاون پارلمانی رئیس جمہوری از درخواست دولت برای رسیدگی بہ ۶۸ لایحہ اولویت دار توسط مجلس شورای اسلامی خبر داد. حبیبعلی امیری در گفت‌وگو با ایرنا درباره لوائح معوق و اعلام وصول نشدہ دولت در مجلس دہم گفت: در دستور کار جلسہ ہیأت دولت طرح‌ها و لوائح معوق و باقی ماندہ و اعلام وصول شدہ دولت در مجلس دہم مورد بحث قرار گرفت و با توجہ بہ مادہ ۱۳۷ قانون آیین نامہ داخلی مجلس قرار شد تا ۶۸ لایحہ معوق و ۳ لایحہ‌ای کہ فوریت آنها مطرح و اعلام وصول در مجلس دہم نشدہ بہ مجلس بازدهم ارسال شود. می‌تواند افزود: بر همین اساس در مجلس یازدهم درخواست می‌شود تا با توجہ بہ شرایط کشور و لزوم اشتغال و رونق کسب و کار این لوائح را اعلام وصول و مورد رسیدگی قرار دہند. امیری لایحہ‌های الحاق یک تبصرہ بہ مادہ (۱۳) قانون صدور چک- مصوب ۱۳۵۵- و اصلاحات بعدی آن، نحوه دریافتی تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی و مقابلہ با فساد و ارتقای سلاست نظام اداری- و مالی را سہ لایحہ‌ای عنوان کرد کہ فوریت آنها مشخص و اعلام وصول شدہ است.

عربستان شلیک بہ سوی قایق‌های ماہیگیری
بوشہری را تأیید کرد

سختگوی مرزبانی عربستان شلیک بہ سوی قایق‌های ماہیگیری ایرانی از سوی گارد ساحلی این کشور را تأیید کرد. بہ گزارش ایسنا، خبرگزاری رسمی عربستان (واس) بہ نقل از سختگوی مرزبانی عربستان سعودی اعلام کرد: در ساعت ۱۸:۳۰ روز پنجشنبہ گارد ساحلی عربستان بہ قایق ایرانی را کہ وارد آب‌های عربستان شدہ بودہد رصد کرد و فوراً ہشدارهایی برای توقف بہ آنها داد اما قایق‌های ایرانی پاسخی بہ این ہشدارہا ندادند و گارد ساحلی چند تیر ہشدار بہ سوی آنها شلیک کرد و قایق‌ها مجبور شدند کہ از مسیر خود بازگردند. پیش از این سردار ولی‌اللہ رضایی نزاد، فرماندہ دریایانی استان بوشہر خبر دادہ بود کہ براساس اطلاعات اولیه یک قایق صیادی مربوط بہ بندر رستمی نگنکسان مرز آبی از ایران و عربستان را عبور کردہ و این مسالہ منجر بہ تیراندازی گارد ساحلی عربستان شدہ بود.